

Nr.: GAT-045	Verkmenntaskólinn á Akureyri	
Útgáfa: 10		
Dags.: 23.02.2016	ÖRVERUFRÆÐI – LÍFF3BÖ05 Námsáætlun haustönn 2019	
Höfundur: AMJ		
Sampykkt: SHJ		
Síða 1 af 2		

Kennari: Rósa Ingibjörg Tómasdóttir

rosaingibjorg@vma.is

RIT

Áfangalýsing:

Í áfanganum er farið í grunnatriði örverufræði og staða örverufræðinnar innan náttúrufræðinnar skoðuð. Farið yfir flokkun dreifkjörnunga og frumvera sem og lífsstarfsemi örvera eins og efnaskipti, æxlun og dreifingu. Nemandinn lærir um mikilvægi örvera í náttúrulegum vistkerfum, í iðnaði sem og skemmdir og sjúkdóma af völdum örvera og varnir gegn þeim. Helstu flokkar baktería eru kynntir. Frumatriði í veirufræði, s.s. staða veira í lífheiminum, gerð, fjölgun, áhrif veira á hýsla, veirusjúkdómar og varnir gegn þeim. Flokkun sveppa og staða frumdýra í lífheiminum. Nemandinn kynnist vinnubrögðum á rannsóknarstofu eins og að vinna sterilt og skrá niðurstöður skipulega. Sérstök áhersla er lögð á að tengja þekkingu nemendans í erfðafræði við örverufræði og tengja efni áfangans við daglegt líf.

Markmið:

Nemandi skal hafa öðlast þekkingu og skilning á:

- hugmyndum manna um flokkun lífvera í veirur, dreifkjörnunga og heilkjörnunga og í aðalatriðum muninum á Eubacteriae og Archaeobacteriae
- uppbyggingu og helstu eiginleikum baktería, veira, sveppa og frumvera
- sögu örverufræði og helstu atriðum varðandi ræktun og varnir gegn örverum
- helstu aðferðum við sótt- og dauðhreinsun og helstu eiginleikum örvera varðandi efnaskipti, hita, súrefni, vatnsvirkni og sýrustig
- nokkrum af þeim ættkvíslum baktería sem tengjast sjúkdómum eða eru hagnýttar, bæði byggingu þeirra og aðra eiginleika
- flokkun veira með tilliti til byggingar og eiginleika, meðal annars lögun þeirra og gerð erfðaefnis
- hvernig unnið er að því að búa til veiruprotín

Nemandi skal hafa öðlast leikni í að:

- blanda næringaræti, dauðhreinsa það, hella á ræktunarskálur og vinna almennt með ræktun á sterilan hátt til að forðast mengun sýna
- setja bakteríusýni á ræktunarskálur með ræktunarykkju með sterilum hætti og með því að dreifa sýni á skál til að meta þéttleika baktería
- lesa af ræktunarskálum, fylgjast með lit og lögun þyrpinga og geta reiknað út þéttleika baktería miðað við þynningar
- nota latínuheiti helstu ættkvísla baktería og lesa úr þeim grunnupplýsingar um lögun og eiginleika þeirra
- lesa yfirlitsmyndir um lífsferla örvera svo sem fjölgun baktería, innrásar- og fjölgunarferli veira og lífsferla snikjudýra
- miðla upplýsingum til samnemenda með ýmsum hætti

Nemandi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- nýta og túlka upplýsingar um sjúkdóma og örverur og skilja helstu atriðin varðandi eðli sýkla, smitleiðir, hættu á smiti og eðlilegar varnir gegn smiti
- gera grein fyrir eðlilegri og góðri meðferð matvæla til að lágmarka hættu á matarsýkingum
- útskýra með dæmum muninn á bakteríum og veirum
- nýta sér einfaldan fræðilegan texta um örverur, bæði á íslensku og ensku
- útskýra viðfangsefni áfangans með því að nota hugtök af nákvæmni

Nr.: GAT-045	Verkmenntaskólinn á Akureyri	
Útgáfa: 10		
Dags.: 23.02.2016	ÖRVERUFRÆÐI – LÍFF3BÖ05 Námsáætlun haustönn 2019	
Höfundur: AMJ		
Samþykkt: SHJ		
Síða 2 af 2		

- taka þátt í rökræðum er lúta að viðfangsefni áfangans t.d. bólusetningum, smithættu og hagnýtingu örvera
- tengja örverufræði og almenna líffræði við daglegt líf og umhverfi

Námsgögn: Kennslubókin sem að stuðst verður við er Örverufræði fyrir framhaldsskóla eftir Boga Ingimarsson. (lönú 2. Útg. 1992). Sömu leiðis eru verkefni áfangans og viðbótar efni hægt að finna á moodle síðu áfangans. Nemendur fá upplýsingar hjá kennara um hvernig þeir skrá sig inn.

Námsmat og vægi námsþátta. Nemendur þurfa að ljúka öllum námsmatsþáttum

Matsform:	☐ Símat ☒ Lokapróf/valið lokapróf ☐ Lokaverkefni	Vægi
Námsmatsþættir	Lýsing námsþátta	
Skrifleg verkefni	Tíma/heimaverkefni safnað er í möppu yfir önnina	15%
Verklegt	Skýrslur og önnur verkefni tengt verklegum æfingum	15%
Miðannarpróf		10%
Lokapróf		60%
	Samtals:	100%

Áætlun um yfirferð:

Vika	Námsefni	Verklegt
34	Almennt um örverur (bls. 13-28)	Ræktun - ætisgerð - sýnasöfnun
35	Almennt um örverur	Ræktun - ætisgerð - sýnasöfnun
36	Bakteríur (bls. 53-113)	Hreinræktun - búa til skálar með séræti - búa til skáagar
37	Bakteríur (bls. 53-113)	Sáð í sérætisskálar - sáð í skáagar
38	Bakteríur (bls. 53-113)	Sérætisskálar skoðaðar, súrefnisþörf
39	Nokkrir bakteríuflokkar (ítarefni á moodle)	Litun – smásjárskoðun
40	Nokkrir bakteríuflokkar (ítarefni á moodle)	Gramlitun
41	Nokkrir bakteríuflokkar (ítarefni á moodle)	Gramlitun, sundhæfni, slímhjúpur ofl.
42	Nokkrir bakteríuflokkar (ítarefni á moodle)	Talning örvera
	Próf úr fyrri hluta námsefnisins	
43	Veirur (bls. 40-52)	Talning örvera
44	Veirur (bls. 40-52)	Talning örvera, sveppir og frumdýr
45	Sjúkdómsvaldandi veirur (bls. 40-52)	Skoðunarferð (hugsanlega á öðrum tíma)
46	Sjúkdómsvaldandi veirur (bls. 40-52)	Efnaskipti örvera
47	Sjúkdómsvaldandi veirur (bls. 40-52)	
48	Sveppir (bls. 118-137)	Sveppir og frumdýr
49	Frumdýr (bls. 140-153)	Sveppir og frumdýr

Dagsetning: 19. ágúst 2019

Undirritun kennara

Undirritun/brautarstj., fagstj eða staðgengils